

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ. ЧАСТИНА 2. СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (доктор філософії)</i>
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Філологія
Статус дисципліни	нормативна
Форма навчання	очна (вечірня)
Рік підготовки, семестр	1 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити ЄКТС / 60 годин (36 аудиторних годин, з яких 26 – індивідуальні, та 24 години СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік / реферат
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ViewSchedule.aspx?v=a43ed5b0-350c-4e-c1-9e71-2943a2a22faf
Мова викладання	українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	д. філол. н., проф. каф. ТППФМ, Тараненко Лариса Іванівна, e-mail: larysataranenko@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/MjQ2ODk4NjM4OTM4?cjc=lvotrdh

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень» є формування в аспірантів фахових *компетентностей* розв'язувати практичні проблеми, пов'язані з тематикою курсу, а саме:

– бути здатним аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів (ЗК 3);

– володіти глибинними знаннями у галузі філології, зокрема основними концепціями, теоретичними і практичними проблемами в історії розвитку та сучасному стані наукових філологічних знань, оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку (ФК 1);

- узагальнювати й систематизувати теоретичні відомості про основні лінгвістичні школи й видатних мовознавців, а також збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх, у тому числі задля реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень (ФК 2);

- розуміти актуальні проблеми сучасного мовознавства, аналізувати філологічні явища у площині фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів (ФК 3);

- розв'язувати широке коло проблемі завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів (ФК 4);

- здійснювати всебічний аналіз лінгвокогнітивних та соціокультурних процесів, до моделювання та прогнозування тенденцій розвитку мовних, позамовних та мовленнєвих явищ (ФК 6);

- здійснювати інноваційне переосмислення і застосування методів інших галузей знань для реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень (ФК 8);

- використовувати комунікативні стратегії наукового дискурсу з позиції інтенційного, діяльнісного та когнітивного підходів для ефективно реалізації поставлених цілей в рамках дослідження (ФК 14).

- користуватися методологічною базою різних напрямів і аспектів сучасних лінгвістичних і перекладознавчих досліджень як науковим підґрунтям виконання дисертаційної роботи і формування підвалин для подальшої науково-дослідної роботи докторів філософії шляхом висвітлення глибинних принципів функціонування мови й мовлення, актуальних проблем сучасної науки про систему мови й мовлення.

Предметом навчальної дисципліни “Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень” є узагальнена інформація про сучасний стан розвитку лінгвістичної і перекладознавчої думки та актуальні проблеми сучасної науки про систему мови й мовлення, а також праці видатних вітчизняних і зарубіжних лінгвістів сьогодення.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення кредитного модуля «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень» здобувачі зможуть:

1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових теоретичних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій (ПРН 1).

2. Планувати й виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження з філології та дотичних міждисциплінарних напрямів із використанням фахових інструментів, методів та підходів, критично аналізувати результати власних досліджень і здобутки інших науковців у контексті всього комплексу сучасних знань (ПРН 3).

3. Використовувати методологічний інструментарій різних галузей знань для реалізації завдань інноваційних міждисциплінарних досліджень (ПРН 9).

4. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, літературознавстві, перекладознавстві (ПРН 10).

5. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого, літературного та перекладознавчого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 11).

6. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного, літературного чи перекладознавчого матеріалу (ПРН 14).

7. Аналізувати лінгвокогнітивні процеси для забезпечення мети інноваційного наукового пошуку (ПРН 18).

8. Використовувати знання перекладознавчої, лінгвокогнітивної, прагматичної, соціокультурної та психолінгвістичної парадигм для оптимізації міжкультурної взаємодії (ПРН 21).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Передумовами для вивчення дисципліни «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень» є успішне засвоєння навчальних дисциплін «Філософські засади наукової діяльності». Знання, уміння та досвід, здобуті у процесі навчання цієї дисципліни, забезпечують опанування освітніх компонентів «Методологія та організація філологічних досліджень», «Наукова комунікація державною мовою» та «Наукова комунікація першою іноземною мовою».

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять				Контрольні заходи	
	кредитів	годин	лекційні	практичні	індивідуальні	СРС	Реферат	Семестрова атестація
Вечірня	2	60	4	6	26	24	1	Залік

Тематичний план освітнього компонента

Розділ I. Традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях.

Тема 1.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія.

Тема 1.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту.

Тема 1.3. Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень.

Розділ II. Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм.

Тема 2.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика.

Тема 2.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія.

Тема 2.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія.

Тема 2.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика.

Тема 2.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Селіванова О.О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

Допоміжна література:

2. Калита А.А. *Енергетика речі*. Київ: Кафедра, 2016. 292 с.

3. Мартинюк А.П. *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна 2012. 296 с.
4. Перебийніс В.І. *Статистичні методи для лінгвістів*. Вінниця: Нова книга, 2001. 168 с.
5. Піхтовнікова Л.С., Домброван Т.І., Єнікеєва С.М., Семенець О.О. *Лінгвосинергетика*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 296 с.
6. Croft W., Cruse D.A. *Cognitive linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 356 p.
7. Fauconnier G. *Mappings in thought and language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 205 p.
8. Langacker R.W. *Foundations of cognitive grammar*. Stanford: Stanford University Press, 1987. Vol. 1: Theoretical prerequisites. 516 p.
9. Moor T., Carling C. *Understanding language: Towards post-Chomskyan linguistics*. London: Macmillan, 1982. 225 p.
10. Trudgill P. *Sociolinguistics. An introduction to language and society*. London: Penguin books, 2000. 201 p.
11. Young M.W. Malinowski's last word on the anthropological approach to language. *Pragmatics*. 2011. No. 21. P. 1-22.

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови, в електронному кампусі та у Google Classroom.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус кредитного модуля «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, необхідні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського і світового науково-освітнього простору фахівців ступеня доктора філософії з філології, здатних до самостійної науково-дослідної, науково-інноваційної, організаційно-управлінської, перекладацької та педагогічної діяльності в галузі гуманітарних наук. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого й антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються такі методи навчання: 1. Проблемно-пошуковий метод. 2. Інтерактивні методи (дискусії, мозковий штурм, метод проєктів). 3. Дослідницький метод. 4. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. 5. Самостійна робота.

Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними факторами мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення кредитного модуля «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень».

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Аудиторні години (за РНП)
1	Розділ I. Традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях. Тема 1.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія. Лекція 1. Сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Характеристика порівняльно-історичної та системно-структурної мовознавчих парадигм. Лінгвометодологія: ключові поняття. [1, с. 10-64]. СРС: Тема 1.1. Представники порівняльно-історичної мовознавчої парадигми [1, с. 10-64].	2
2	Тема 1.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія. Практичне заняття 1. Сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій порівняльно-історичної системно-структурної мовознавчих парадигм. Ключові поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема [1, с. 10-64; 9]. СРС: Тема 1.1. Представники порівняльно-історичної мовознавчої парадигми [1, с. 10-64].	2
3	Тема 1.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту. Індивідуальне заняття 1. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики [1, с. 430-475, 482-531, 550-625]. СРС: Тема 1.2. Представники функціонально-комунікативної мовознавчої парадигми [1, с. 550-625].	2
4	Тема 1.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту. Індивідуальне заняття 2. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій функціонально-комунікативної лінгвістичної парадигми, прагматики, дискурсивної лінгвістики та лінгвістика тексту [1, с. 430-475, 482-531, 550-625]. СРС: Тема 1.2. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики [1, с. 36-48, 106-113, 525-531].	2
5	Тема 1.3. Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень. Індивідуальне заняття 3. Антропоцентрична парадигма як методологічна матриця сучасних лінгвістичних досліджень. Систематизація провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень [1, с. 22-34; 11]. СРС: Тема 1.3. Підходи до визначення поняття «мовна особистість» [1, с. 22-34].	2

6	Тема 1.3. Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень. Індивідуальне заняття 4. Обґрунтування теоретико-методологічної основи антропоцентричної парадигми сучасних лінгвістичних досліджень. Систематизація провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень [1, с. 22-34; 11]. СРС: Тема 1.3. Визначення ролі й місця «мовної особистості» в сучасних лінгвістичних дослідженнях [1, с. 22-34].	2
7	Розділ II. Розділ 2. Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм. Тема 2.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика. Лекція 2. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій психо-, нейро-, психопатолінгвістики [1, с. 188-241, 688-692; 5]. СРС: Тема 2.1. Категорійно-поняттєвий апарат гендерної лінгвістики [1, с. 323-335].	2
8	Тема 2.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика. Індивідуальне заняття 5. Психолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення. Проблеми породження, сприйняття й розуміння мовлення у площинах психо-, нейро- й гендерної лінгвістики [1, с. 188-245; 6]. СРС: Тема 2.1. Американські школи психолінгвістики: дескриптивізм і генеративізм [1, с. 192-203].	2
9	Тема 2.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія. Індивідуальне заняття 6. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій соціо- та лінгвокультурології [1, с. 252-307, 316-359; 11]. СРС: Тема 2.2. Категорійно-поняттєвий апарат етнолінгвістики [1, с. 252-262].	2
10	Тема 2.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія. Індивідуальне заняття 7. Проблема мовної норми, варіативності та соціальної диференціації мов. Співвідношення мови й культури, культурна ідентичність, етнокультурна компетенція [1, с. 316-359; 11]. СРС: Тема 2.2. Проблеми міжкультурної комунікації [1, с. 273-616].	2
11	Тема 2.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія. Практичне заняття 2. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій когнітивної лінгвістики й лінгвоконцептології [1, 365-421; 3; 6; 7; 8]. СРС: Тема 2.3. Представники когнітивної лінгвістики [1, с. 365-421; 3; 6; 7; 8].	2
12	Тема 2.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія. Індивідуальне заняття 8. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій когнітивної лінгвістики й лінгвоконцептології. Підходи до визначення концепту. Прототипна семантика. Когнітивне моделювання. Концептуальний аналіз [1, с. 365-421; 3; 6; 78]. СРС: Тема 2.3. Когнітивна семантика [1, с. 365-421; 3; 6; 7; 8].	2
13	Тема 2.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика.	2

	Індивідуальне заняття 9. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій прикладної лінгвістики [1, 640-602; 4]. СРС: Тема 2.4. Категорійно-поняттєвий апарат лінгвостатистики [1, с. 640-644; 4].	
14	Тема 2.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика. Індивідуальне заняття 10. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Корпусна лінгвістика. Прикладне спрямування перекладознавства. Статистичні методи в лінгвістичних дослідженнях [1, с. 640-644; 4]. СРС: Тема 2.4. Судова (кримінальна) лінгвістика [1, с. 692-693].	2
15	Тема 2.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення. Індивідуальне заняття 11. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій біо-, онтолінгвістики [1, с. 640-702]. СРС: Тема 2.5. Категорійно-поняттєвий апарат еколінгвістики [1, с. 640-644].	2
16	Тема 2.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення. Індивідуальне заняття 12. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій лінгвосинергетики й енергетичної теорії мовлення [3; 5]. СРС: Тема 2.5. Категорійно-поняттєвий апарат мультимодальної лінгвістики.	2
17	Тема 2.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення. Індивідуальне заняття 13. Коло питань та перспективи лінгвоенергетичних досліджень та досліджень з мультимодальної лінгвістики [3; 4]. СРС: Тема 2.5. Проблематика лінгвосинергетичних розробок в українській і зарубіжній філології [5].	2
18	Практичне заняття 3. Написання залікової контрольної роботи.	2
Всього:		36

6. Самостійна робота студента

Вивчення дисципліни включає такі види самостійної роботи:

- підготовка до лекційних занять;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до індивідуальних занять;
- написання реферату;
- підготовка до заліку.

Рекомендований час на підготовку до лекційного заняття 1 год. СРС; практичного – 1 год. СРС; індивідуального – 2 год. СРС; реферату – 10 год. СРС, заліку – 6 год. СРС.

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдиску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – 1 тиждень з моменту отримання. Завдання, подані на перевірку після закінчення зазначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом терміну, визначеного цим силабусом, з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедуру деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на лекційних, практичних та індивідуальних заняттях, а також за написання реферату. *Рейтинг* здобувачів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) експрес-опитування на 1 лекційному занятті (передбачається експрес-опитування на кожній лекції, крім першої) – 3 бали;
- 2) роботу на 2 практичних заняттях (на 3-му – написання залікової контрольної роботи) – 12 балів;
- 3) роботу на 13 індивідуальних заняттях – 65 балів;
- 4) написання реферату – 20 балів.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Експрес-опитування на лекціях	12%	3	1	3
2.	Робота на практичних заняттях	18%	6	2	12
3.	Робота на індивідуальних заняттях	50%	5	13	65
4.	Написання реферату	20%	20	1	20
	Всього				100

Максимальна загальна кількість балів, які може отримати студент по закінченні вивчення кредитного модуля «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень» становить 100 балів.

Розрахунки орієнтовних значень вагових балів з кожного контрольного заходу

Визначаємо значення t_k – навчальний час, запланований у робочій програмі для кожного контрольного заходу.

1) **Експрес-опитування під час лекцій.** Ураховуємо 2 години лекційні + 1 година СРС, таким чином загальний час на експрес-опитування = 3 години

$t_{опит} = 3$

2) **Відповіді на практичних заняттях.** 1 практичне заняття = 5 год. (2 год. пр. + 2 год. лекц. + 1 год. СРС).

$t_{пр} = 5$

3) **Відповіді на індивідуальних заняттях.** 1 індивідуальне заняття = 4 год. (2 год. ауд. + 2 годин СРС = 4 год.)

$t_{інд} = 4$

4) **Написання реферату.**

$t_p = 10$ год.

$$t_k = 3 \times 2 + 5 \times 1 + 4 \times 13 + 10 = 9 + 15 + 40 + 10 = 73$$

Визначаємо орієнтовні значення відповідних вагових балів:

$$r_{опит} = 6 \times 100 / 73 = 8,2; \text{ отже } 1 \text{ ропит} = 4,1 = 4$$

$$r_{пр} = 5 \times 100 / 73 = 6,8; \text{ отже } 1 \text{ рпр} = 6$$

$$r_{інд} = 4 \times 100 / 73 = 71,23; \text{ отже } 1 \text{ рінд} = 5,4 = 5$$

$$r_p = 10 \times 100 / 73 = 13,65 = 20$$

Перевіряємо загальну суму:

$$4 \times 1 + 6 \times 2 + 5 \times 13 + 20 = 4 + 12 + 65 + 20 = 101$$

Робимо корекцію та перевіряємо суму вагових балів:

$$r_{опит} = 3, \text{ ваговий бал за одне опитування} = 3 \times 1 = 3$$

$$r_{пр} = 6 \text{ ваговий бал за кожне практичне заняття} = 6 \times 2 = 12$$

$$r_{інд} = 5, \text{ ваговий бал за кожне індивідуальне заняття} = 5 \times 13 = 65$$

$$r_p = 20$$

$$\text{Перевіряємо суму вагових балів: } 3 + 12 + 65 + 20 = 100$$

Визначаємо шкалу балів за відповідні рівні оцінювання з кожного виду контролю.

З урахуванням межових значень 0,9 – 0,75 – 0,6 – 0 маємо такий розподіл:

1) експрес-опитування під час лекцій:

«відмінно» = 2,7 – 3 бали;

«добре» = 2,25 – 2,6 бали;

«задовільно» = 1,8 – 2,2 бали;

«незадовільно» = 0 балів.

2) відповіді на практичному занятті:

«відмінно» - 5,4 – 6 балів;

«добре» - 4,5 – 5,3 бали;
«задовільно» - 3,6 – 4,4 бали;
«незадовільно» - 0 балів.

3) відповіді на індивідуальних заняттях:

«відмінно» = 4,5 – 5 балів;
«добре» = 3,8 – 4,4 бали;
«задовільно» = 3 – 3,7 бали;
«незадовільно» = 0 балів.

4) написання реферату:

«відмінно» - 18 – 20 балів;
«добре» - 15 – 18 балів;
«задовільно» - 12 – 15 балів;
«незадовільно» - 0 балів.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1. Відповіді на експрес-опитуваннях під час лекцій

Ваговий бал – 3, максимальна кількість балів на лекційних заняттях становить $3 \times 1 = 3$ бали.

- «відмінно» (2,7 – 3 бали): повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації, точне розкриття змісту запропонованої теми, логічність і зв'язність висловлювання, наведення прикладів, повна і правильна відповідь на поставлені запитання, участь в обговоренні лекційного матеріалу, здатність до критичного мислення, володіння мовною та фаховою компетенціями.
- «добре» (2,25 – 2,6 бали): достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації, можливі незначні неточності – наведення прикладів, але в недостатній кількості або не для всіх описаних явищ, неповна, але правильна відповідь на поставлені запитання, участь в обговоренні лекційного матеріалу, здатність до критичного мислення, володіння мовною та фаховою компетенціями на достатньому рівні.
- «задовільно» (1,8 – 2,2 бали): неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації, недостатня відповідь на поставлені запитання, студент не бере участь в обговоренні лекційного матеріалу, лише відповідає на поставлені запитання, відсутність здатності до критичного мислення, недостатній рівень володіння мовною та фаховою компетенціями.
- «незадовільно» (0 балів): незадовільна відповідь, відсутність відповіді на поставлені запитання, студент не бере участь в обговоренні лекційного матеріалу, відсутність здатності до критичного мислення, незадовільний рівень володіння мовною та фаховою компетенціями.

2. Відповіді на практичних заняттях

Мета практичних занять полягає у застосуванні на практиці отриманих здобувачем знань. Оцінювання знань, умінь та навичок слухачів на практичних заняттях складається з перевірки їхньої лінгвістичної компетенції у межах питань, що виносяться на обговорення, а також рівня умінь застосовувати знання під час аналізу лінгвістичної думки різних шкіл, теорій і напрямів сучасного мовознавства. Кожна відповідь передбачає розкриття одного теоретичного питання та виконання одного практичного завдання з теми. Ваговий бал за кожне питання – **3 бали**. Максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $6 \times 2 = 12$ балів.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання на практичному занятті:

“відмінно” (2,3-3 балів) – повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання, вичерпна характеристика лінгвістичного напрямку, підходу чи аспекту, їх ролі для розвитку мовознавства, окреслення дат і персоналій, ґрунтовне і коректне пояснення лінгвістичного напрямку, вільне володіння матеріалом, активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття; відповідь на поставлені викладачем додаткові запитання (не менше 90% потрібної інформації);

“добре” (2,25-2,6 балів) – неповна відповідь на теоретичні питання, коректне, але непослідовне висвітлення положень, теоретико-методологічних принципів притаманних конкретній лінгвістичній парадигмі, відсутність коментаря щодо їхнього впливу на розвиток сучасної лінгвістичної думки; активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття (не менше 75% потрібної інформації);

“задовільно” (1,8-2,1 балів) – часткове висвітлення одного з теоретичних питань, без наведення інформації щодо персоналій і праць представників конкретного напрямку, підходу чи теорії сучасного мовознавства, пасивна участь в обговоренні дискусійних питань (менше 60% потрібної інформації);

“незадовільно” (0 балів) – не висвітлене питання або відсутність відповіді.

Критерії оцінювання відповіді на практичне питання на практичних заняттях:

“відмінно” (2,3-3 балів) – повне і цілком правильне виконання завдання з урахуванням вивченого матеріалу з певного питання (не менше 90% потрібної інформації)

“добре” (2,25-2,6 балів) – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

“задовільно” (1,8-2,1 балів) – неповне виконання завдання з урахуванням вивченого матеріалу з даного питання (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

“незадовільно” (0 балів) – незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

3. Відповіді на індивідуальних заняттях

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів на індивідуальних заняттях становить $5 \times 13 = 65$ балів.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» (4,5 – 5 балів) – повне і ґрунтовне розкриття у письмовій формі теоретичних питань, вичерпна характеристика подій, її ваги для подальшого розвитку мовознавства, окреслення дат і персоналій, ґрунтовне і коректне пояснення лінгвістичного напрямку, вільне володіння матеріалом, активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття; відповідь на поставлені викладачем додаткові запитання (не менше 90% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;
- «добре» (3,8 – 4,4 бали) – неповна відповідь у письмовій формі на теоретичні питання, коректне, але непослідовне висвітлення подій, течій і персоналій, притаманних конкретному напрямку, підходу розвитку мовознавства, відсутність коментаря щодо їхнього впливу на подальший розвиток лінгвістичної думки; активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття (не менше 75% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;
- «задовільно» (3 – 3,7 бали) – часткове висвітлення у письмовій формі одного з теоретичних питань, без наведення інформації щодо персоналій і праць конкретного напрямку розвитку мовознавства, пасивна участь в обговоренні дискусійних питань (менше 60% потрібної інформації);

– «незадовільно» (0 балів) – не висвітлене питання або відсутність відповіді.

4. Написання реферату.

Кредитний модуль передбачає написання та захист реферату за тематикою робочої програми. **Ваговий бал за реферат: 20 балів**

Критерії оцінювання реферату:

«відмінно» – 18 – 20 балів –	тему розкрито повністю; зміст цілком відповідає темі реферату; наявні графічні (схеми, рисунки, таблиці) узагальнення змісту реферату; ураховано вплив розглядуваного напрямку, теорії чи школи на сучасні мовознавчі розробки; подано власну оцінку результатів наукових здобутків досліджуваного питання та окреслено його перспективу; матеріал проаналізований коректно; одержані результати достовірні й систематизовані; висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань; коректно оформлений список використаних джерел;
«добре» – 15 – 18 балів –	поверхово проаналізовані літературні джерела, але тему при цьому розкрито; недостатньо використані інформаційні матеріали; висновки нечіткі; коректно оформлений список використаних джерел;
«задовільно» – 12 – 15 балів –	робота не містить аналізу підходів до висвітлення проблеми; спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; є зауваження щодо оформлення роботи;
«незадовільно» – 0 балів –	зміст роботи не відповідає темі; аналіз виконаний поверхово; у роботі переважають описовість і реферативність, відсутня системність; висновки недостовірні; наявні суттєві огріхи в оформленні роботи.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою, на платформі Sikorsky Distance Education або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль. Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Атестація здобувачів проводиться на 8 та 14 тижнях з зазначенням поточного рейтингу. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу здобувача не менше 50% від максимально можливого за 7 та 13 тижень.

Максимальна кількість балів на першому календарному контролі є сума балів за: роботу на 1 лекційному занятті (1x3=3), 1 практичному занятті (6 балів) та 4 індивідуальних заняттях (5x4=20) – максимально 29 балів. Таким чином, за перший календарний контроль здобувач отримує “задовільно”, якщо його поточний рейтинг буде не менше 13 балів. Максимальна кількість балів на другому календарному контролі складатиме суму балів за роботу на 1 практичному занятті (6 балів) та 6 індивідуальних

заняттях (5x6=30) – максимально 36 балів. Таким чином, за другий календарний контроль здобувач отримує “задовільно”, якщо його поточний рейтинг буде не менше 18 бала.

Критерій		I календарний контроль	II календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 13 балів	≥ 18 балів

Семестровий контроль проводиться у формі заліку на останньому занятті з освітнього компонента.

Умовою допуску до семестрового контролю. Рейтинг з кредитного модуля складає **100** балів. Умовою зарахування кредитного модуля є отримання студентом не менше 60% рейтингу з кредитного модуля, а також **позитивна** оцінка з **реферату** (≥ 10 балів) та якщо у підсумку здобувач набрав не менше 40 балів. Для отримання заліку з кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Здобувачі, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хочуть підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу, і ця рейтингова оцінка є остаточною. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» PCO).

Залікова письмова робота оцінюється в **80** балів. Вона проводиться у письмовій формі та складається з чотирьох теоретико-практичних питань, за правильну відповідь за кожне з яких нараховується 20 балів. На заліку до здобувачів висуваються такі вимоги:

- знання теоретичного матеріалу в обсязі, передбаченому цією програмою;
- володіння навичками практичного застосування навчального матеріалу.

Критерії оцінювання завдань:

“відмінно” (18 – 20 балів) – повна й ґрунтовна відповідь на питання з логічним і зв’язним викладом матеріалу, наведенням прикладів, допускається 1 помилка;

“добре” (15 – 18 балів) – коректне, але не зовсім повне висвітлення питання з наведенням прикладів, допускається 2-3 помилки;

“задовільно” (12 – 15 балів) – неповне або не цілком коректне висвітлення питання, відсутність прикладів, допускається 4-5 помилок;

“незадовільно” (0 балів) – не висвітлене питання.

Загальна сума балів за залікову контрольну роботу:

- «відмінно» – 72-80 балів: повна і точна відповідь на теоретичне питання та повне і точне виконання практичного завдання. Допускається 1-2 незначні помилки;
- «добре» – 60-72 балів: неповна відповідь на теоретичне питання та неповне виконання практичного завдання;
- «задовільно» – 48-60 балів: не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання та не зовсім правильне виконання практичного завдання;
- «незадовільно» – 0 балів: неправильна відповідь на теоретичне питання та неправильне виконання практичного завдання.

У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, вищу за отриману автоматом, до залікової відомості заноситься вища оцінка, до якої додаються бали, отримані за індивідуальне завдання (реферат). У разі написання залікової роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до

залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну та індивідуальне завдання.

До суми балів за кожне з чотирьох питань залікової контрольної роботи додається бал, отриманий здобувачем за захист реферату, які й переводяться до залікової оцінки згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 40 або відсутність реферату	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залік винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено професором кафедри ТППАМ д. філол. н. Тараненко Л.І.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол №17 від 23.08.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЛ (протокол № 11 від 23.06.2023 р.)